

9.7.2019

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΠΡΟΣ ΤΑ ΜΕΛΗ

Θέμα: Αναφορά αριθ. 0912/2018, του/της Π. Μ., ελληνικής ιθαγένειας, εξ ονόματος της ένωσης «Καθαρός Καλαμάς», σχετικά με την ποιότητα των υδάτων στον ποταμό Καλαμά

1. Περίληψη της αναφοράς

Ο αναφέρων επισημαίνει ότι η αποστράγγιση της λεκάνης απορροής των Ιωαννίνων πραγματοποιείται μέσω της τάφρου Λαψίστας, η οποία στη συνέχεια καταλήγει σε μια κλειστή σήραγγα από την οποία το νερό διοχετεύεται στον ποταμό Καλαμά. Ο αναφέρων υποστηρίζει ότι η τάφρος Λαψίστας πλήττεται από σοβαρή ρύπανση λόγω της βιομηχανίας, της κτηνοτροφίας και των μονάδων επεξεργασίας λυμάτων, γεγονός που έχει ως αποτέλεσμα το σχέδιο διαχείρισης λεκανών απορροής ποταμών του Υδατικού Διαμερίσματος Ηπείρου να χαρακτηρίζει τη λεκάνη απορροής του Καλαμά ως την πλέον επιβαρυνμένη και επικίνδυνη της Ηπείρου.

Σύμφωνα με τον αναφέροντα, η έντονη συγκέντρωση αμμωνίας, η οποία έχει άμεσες επιπτώσεις στους υδρόβιους οργανισμούς, αποτελεί την πλέον επικίνδυνη μορφή ρύπανσης και καθοριστική παράμετρο για τον χαρακτηρισμό της χημικής κατάστασης ενός υδατικού συστήματος ως «καλής» ή όχι, σύμφωνα με τους όρους της οδηγίας 2000/60/ΕΚ. Ως εκ τούτου, εγείρονται σοβαρά ερωτήματα ως προς το αν το σχέδιο διαχείρισης αντικατοπτρίζει την πραγματική χημική και οικολογική κατάσταση του αντίστοιχου υδατικού συστήματος ή αν καταρτίστηκε με βάση αναξιόπιστα στοιχεία και κατά παράβαση της οδηγίας 2000/60/ΕΚ και άλλης νομοθεσίας. Μεταξύ άλλων, ο αναφέρων παραθέτει τις οδηγίες 2010/75/ΕΕ, 2006/7/ΕΚ, 92/43/ΕΟΚ, 2009/147/ΕΚ, 98/83/ΕΚ, 2015/1787/ΕΕ.

2. Παραδεκτό

Χαρακτηρίστηκε παραδεκτή στις 18 Δεκεμβρίου 2018. Η Επιτροπή εκλήθη να παράσχει πληροφορίες (άρθρο 216 παράγραφος 6 του Κανονισμού).

3. Απάντηση της Επιτροπής, που ελήφθη στις 9 Ιουλίου 2019

Οι παρατηρήσεις της Επιτροπής

Η Επιτροπή δεν γνώριζε τα προβλήματα που σχετίζονται με τη ρύπανση των υδάτων σε σχέση με τη συγκεκριμένη υπόθεση για την οποία κάνει λόγο ο αναφέρων. Κατ' αρχήν, αρμόδια για την εφαρμογή της περιβαλλοντικής νομοθεσίας της ΕΕ είναι τα κράτη μέλη και, ως εκ τούτου, εναπόκειται στις ελληνικές αρμόδιες αρχές¹ να καθορίσουν τα μέτρα που απαιτούνται για την επίτευξη των στόχων και την εκπλήρωση των υποχρεώσεων της οδηγίας πλαισίου για τα ύδατα (ΟΠΥ)². Ειδικότερα, εναπόκειται στις ελληνικές αρχές να δημιουργήσουν τις αναγκαίες δομές διακυβέρνησης, να προβούν στις αναγκαίες διοικητικές ρυθμίσεις και να αποφασίσουν για τα αναγκαία και κατάλληλα μέτρα και το χρονοδιάγραμμά τους.

Οι ελληνικές αρχές ανέφεραν στην Επιτροπή τα δεύτερα σχέδια διαχείρισης λεκάνης απορροής ποταμού (ΣΔΛΑΠ) στο πλαίσιο της ΟΠΥ τον Δεκέμβριο του 2017, μετά από μακρά καθυστέρηση. Η παροχή γενικών ενημερωτικών πληροφοριών, συμπληρωματικών προς τις πληροφορίες που περιέχονται στα ΣΔΛΑΠ, βρίσκεται σε εξέλιξη και μεγάλα τμήματά της βρίσκονται σε εκκρεμότητα (συμπεριλαμβανομένων των ενδιάμεσων πληροφοριών σχετικά με την πρόοδο της εφαρμογής των μέτρων). Με βάση τα δεύτερα ΣΔΛΑΠ, η Επιτροπή επισημαίνει τα ακόλουθα:

- Η λίμνη Παμβώτιδα έχει κακή οικολογική κατάσταση/δυναμικό και καλή χημική κατάσταση³ (η χημική κατάσταση είχε προηγουμένως χαρακτηριστεί ως «κατώτερη από καλή»). Η τάφρος Λαψίστας έχει μέτρια οικολογική κατάσταση/δυναμικό και καλή χημική κατάσταση⁴.
- οι διατάξεις σχετικά με την παρακολούθηση φαίνεται να έχουν εν γένει βελτιωθεί χάρη στο νέο εθνικό πρόγραμμα παρακολούθησης, το οποίο είναι σε ισχύ από το 2012. Υπάρχουν 54 σταθμοί παρακολούθησης των επιφανειακών υδάτινων μαζών για ολόκληρη την περιοχή της λεκάνης απορροής ποταμού του υδατικού διαμερίσματος της Ηπείρου.
- η λίμνη και η τάφρος βρίσκονται στο στάδιο του χαρακτηρισμού τους ως ευαίσθητων περιοχών⁵.
- τα εν λόγω υδατικά συστήματα εξαιρούνται μέχρι το 2021 από την επίτευξη των στόχων τους.
- για τα δύο υδατικά συστήματα προτείνεται μια σειρά από (κυρίως συμπληρωματικά μέτρα), πέραν των οριζόντιων μέτρων για τη λεκάνη απορροής του ποταμού εν γένει.

Μόλις η Ελλάδα ολοκληρώσει την παροχή των συμπληρωματικών πληροφοριών, η Επιτροπή θα διενεργήσει γενική αξιολόγηση των ελληνικών σχεδίων διαχείρισης λεκανών απορροής ποταμών. Αυτό μπορεί να έχει ως αποτέλεσμα τον εντοπισμό ελλείψεων ή αδυναμιών. Η

¹ Ειδική Γραμματεία Υδάτων του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, <http://www.ypeka.gr/Default.aspx?tabid=246&language=el-GR>

² Οδηγία 2000/60/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 23ης Οκτωβρίου 2000 για τη θέσπιση πλαισίου κοινοτικής δράσης στον τομέα της πολιτικής των υδάτων, *ΕΕ L 327 της 22.12.2000*, σ. 1-73.

³ «Μέτριο» επίπεδο εμπιστοσύνης για τη χημική κατάσταση.

⁴ Ωστόσο, το επίπεδο εμπιστοσύνης για τη χημική κατάσταση είναι «χαμηλό».

⁵ Αυτό θα πρέπει να οδηγήσει σε μέτρα που θα βελτιώσουν την ποιότητα των υδάτων.

αξιολόγηση της Επιτροπής θα δημοσιευθεί σε εύθετο χρόνο⁶.

Τέλος, σύμφωνα με τον αναφέροντα, θα εκκρεμούσε εθνική διαδικασία έρευνας για το εν λόγω θέμα.

Συμπέρασμα

Κατ' αρχήν, την ευθύνη για την εφαρμογή της περιβαλλοντικής νομοθεσίας της ΕΕ φέρουν τα κράτη μέλη. Ως θεματοφύλακας της Συνθήκης, η Επιτροπή δίνει προτεραιότητα στις προσπάθειές της για την επιβολή του νόμου στις διαρθρωτικές περιπτώσεις όπου σημειώνεται συστηματική παράβαση της ενωσιακής νομοθεσίας σε κράτος μέλος, όπως ορίζει η προσέγγιση πολιτικής που περιγράφεται στην ανακοίνωσή της με τίτλο «Δίκαιο της ΕΕ: Καλύτερη εφαρμογή για καλύτερα αποτελέσματα»⁷. Η Επιτροπή δεν διαθέτει στο παρόν στάδιο στοιχεία που να υποδεικνύουν παραβίαση της οδηγίας-πλαίσιο για τα ύδατα στη συγκεκριμένη υπόθεση που θίγει ο αναφέρων. Λόγω του γεωγραφικά προσδιορισμένου και ατομικού χαρακτήρα της εικαζόμενης περίπτωσης εσφαλμένης εφαρμογής, είναι επίσης πιθανόν πιο αποτελεσματικό να αντιμετωπιστεί μέσω κατάλληλων μηχανισμών σε εθνικό επίπεδο. Ωστόσο, οι πληροφορίες που παρέχονται στην Επιτροπή μέσω της αναφοράς θα εξεταστούν κατά την αξιολόγηση των δεύτερων ελληνικών ΣΔΛΑΠ. Σε περίπτωση που η αξιολόγηση καταδείξει συστηματική παραβίαση του δικαίου της ΕΕ, η Επιτροπή θα εξετάσει το ενδεχόμενο ανάληψης περαιτέρω δράσης, κατά περίπτωση.

⁶ Η Επιτροπή δημοσίευσε έκθεση προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο και τις εκτιμήσεις της σχετικά με τα ΣΔΛΑΠ των κρατών μελών που κατέστησαν διαθέσιμα εγκαίρως στις 26 Φεβρουαρίου 2019, http://ec.europa.eu/environment/water/water-framework/impl_reports.htm

⁷ Ανακοίνωση της Επιτροπής με τίτλο «Δίκαιο της ΕΕ: Καλύτερη εφαρμογή για καλύτερα αποτελέσματα» (2017/C 18/02), 13 Δεκεμβρίου 2016.